

Sygn. akt III KO 88/12

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 26 kwietnia 2013 r.,

w sprawie P. M.

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału III Karnego Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2013 r., o uznaniu wniosku skazanego o wznowienie postępowania za bezskuteczny, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem byłego Sądu Wojewódzkiego w T. z dnia 18 grudnia 1992 r., w sprawie [...] P. M. został skazany za przestępstwa z art.148 § 1 d. k.k. oraz z art. 208 d.k.k. na łączną karę 12 lat pozbawienia wolności. Rewizję od tego wyroku wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej w W., lecz została ona cofnięta przez oskarżyciela w postępowaniu odwoławczym. Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 31 marca 1993 r. pozostawił rewizję prokuratora bez rozpoznania.

Pismem z dnia 19 września 2012 r. skazany wystąpił do Sądu Okręgowego w T. z osobistym wnioskiem o wznowienie tego postępowania oraz o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Karnego Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 3 października 2012 r. wniosek ten wraz z aktami sprawy został przedłożony Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 544 § 2 k.p.k. Zarządzeniem z dnia 12 września 2012 r.

Przewodniczący Wydziału III Karnego Sądu Najwyższego wyznaczył skazanemu w trybie art. 81 § 1 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 k.p.k. i art. 545 § 2 k.p.k. obrońcę z urzędu w celu ewentualnego sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie. Jednocześnie zobowiązano obrońcę, by stosowny wniosek lub opinię o braku podstaw do jego wniesienia złożył w terminie 30 dni.

W dniu 4 lutego 2013 r. ustanowiony obrońca z urzędu zawiadomił pisemnie Sąd Najwyższy w trybie art. 84 § 3 k.p.k., że nie znajduje podstaw prawnych do wystąpienia z wnioskiem o wznowienie postępowania. W tej sytuacji zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału III Karnego z dnia 5 lutego 2013 r. skazany M. został wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. do usunięcia w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma braku formalnego poprzez sporządzenie i podpisanie wniosku o wznowienie postępowania przez adwokata albo radcę prawnego, pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny. To wezwanie skazany odebrał osobiście w dniu 12 lutego 2013 r., lecz nie usunął w określonym terminie powyższego braku formalnego.

W tej sytuacji, wobec nieusunięcia braku formalnego, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału III Karnego Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2013 r., sygn. akt III KO 88/12, na podstawie art. 120 § 2 k.p.k. uznano wniosek skazanego za bezskuteczny. Odpis zarządzenie doręczono skazanemu w dniu 12 marca 2013 r., a w dniu 18 marca 2013 r. złożył on zażalenie na to zarządzenie, które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 21 marca 2013 r.

W zażaleniu skazany zarzucił, że do usunięcia braku formalnego zobowiązany był ustanowiony obrońca z urzędu, a nie skazany osobiście. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy Przewodniczącemu Wydziału III Karnego Sądu Najwyższego celem dalszego postępowania i podjęcia czynności „związanych ze wznowieniem na korzyść skazanego postępowania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 545 § 2 k.p.k. stwierdza jednoznacznie, że jeśli wniosek o wznowienie postępowania nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego. W doktrynie oraz orzecznictwie obowiązek ten określany jest powszechnie jako przymus adwokacki, chodzi bowiem o to, by przedmiotowy wniosek opracował podmiot fachowy. Użyte w tym przepisie sformułowanie „powinien” jest równoznaczne z bezwzględną koniecznością realizacji nakazu w nim zawartego. A zatem złożenie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez samego wnioskodawcę (skazanego), jest czynnością prawnie bezskuteczną. (zob. T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 1153, postanowienia Sądu Najwyższego: z dn. 13 września 2012 r., III KZ 67/12, Lex Nr 1220908, z dn. 21 listopada 2012 r., IV KZ 65/12, Lex Nr 1228644, z dn. 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, Nr 11 – 12, poz. 88).

W tej sytuacji, w przedmiotowej sprawie skazany P. M. nie był uprawniony do sporządzenia osobiście wniosku o wznowienie postępowania, podobnie nie przysługiwało mu prawo do kolejnego obrońcy z urzędu. Brak formalny wniosku polegający na niesporządzeniu i jego niepodpisaniu przez adwokata mógł być usunięty przez skazanego tylko poprzez ustanowienie przez niego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego z wyboru, gdyż został prawidłowo do tego wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. Należy zauważyć, iż wezwanie do usunięcia braku formalnego z dnia 5 lutego 2013 r. zawiera wyczerpujące pouczenie, w tym również o konsekwencjach nieusunięcia tego braku. Przypomnieć należy, że skazanemu umożliwiono wcześniej skorzystanie z pomocy prawnej adwokata z urzędu. Fakt, że nie znalazł on podstaw prawnych do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, a okoliczność ta nie satysfakcjonuje skazanego, nie może prowadzić do wyznaczenia kolejnego adwokata z urzędu. Skazany nie może oczekiwać, że zapewnienie mu pomocy prawnej ma polegać na wyznaczaniu i opłacaniu ze środków Skarbu Państwa kolejnych adwokatów celem znalezienia takiego obrońcy, który wreszcie podzieli przekonanie skazanego o istnieniu podstaw do wznowienia postępowania.

Myli się skazany twierdząc, że w sytuacji, gdy został wyznaczony obrońca z urzędu, to jego należało wezwać do usunięcia braków formalnych, a nie skazanego. Zgodnie z treścią art. 84 § 3 k.p.k. obrońca wyznaczony z urzędu w postępowaniu o wznowienie postępowania jest zobowiązany do sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie albo poinformowania sądu na piśmie, że nie stwierdził podstaw do wniesienia takiego wniosku. W przedmiotowej sprawie wyznaczony z urzędu obrońca zawiadomił Sąd Najwyższy właśnie o braku podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania. O fakcie tym poinformowano również skazanego w zarządzeniu wzywającym do usunięcia braków formalnych. Przepisy prawne nie przewidują możliwości „przymuszenia” obrońcy z urzędu do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania w każdej sytuacji, bez względu na to, czy istnieją w ogóle podstawy do jego wznowienia. Należy zauważyć, iż złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego nie jest ograniczone żadnym terminem, zatem skazany może to uczynić po zebraniu odpowiednich środków i zleceniu sporządzenia wniosku ustanowionemu przez siebie adwokatowi, o ile obrońca uzna, że powody do wznowienia rzeczywiście zachodzą.

Ponieważ jednak skazany P. M. mimo wezwania nie usunął braku formalnego, wydanie zaskarżonego zarządzenia stało się konieczne.

Zarządzenie to jest w pełni zasadne i jako takie należało utrzymać w mocy.